YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ
TARİH BÖLÜMÜ

II. ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ VE TARİHİ SEMPOZYUMU

01 – 02 KASIM 2018

BİLDİRİ ÖZETLERİ KİTABI

EDİTÖRLER
Prof. Dr. Ahmet TAŞAĞIL
Öğr. Gör. Aykut KAR
Dr. Öğretim Üyesi Ahmet BÜYÜKAKSOY
Dr. Öğretim Üyesi Ayşen MÜDERRİSOĞLU

YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ
TARİH BÖLÜMÜ

II. ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ VE TARİHİ SEMPOZYUMU

01 – 02 KASIM 2018

BİLDİRİ ÖZETLERİ KİTABI

EDİTÖRLER
Prof. Dr. Ahmet TAŞAĞIL
Öğr. Gör. Aykut KAR
Dr. Öğretim Üyesi Ahmet BÜYÜKAKSOY
Dr. Öğretim Üyesi Ayşen MÜDERRİSOĞLU

ISBN: 978-605-68880-2-1

Yayımlanan bildiri özetlerinin içerikleriyle ilgili yasal sorumluluklar yazarlarına aittir.

YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ TARİH BÖLÜMÜ
II. ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ VE TARİHİ SEMPOZYUMU
01 – 02 KASIM 2018
BİLDİRİ ÖZETLERİ KİTABI

ISBN: 978-605-68880-2-1

DÜZENLEME KURULU

Prof. Dr. Ahmet TAŞAĞIL
Prof. Dr. Tülay ALİM BARAN
Dr. Öğretim Üyesi Ahmet BÜYÜKAKSOY
Dr. Öğretim Üyesi Ayşen MÜDERRİSOĞLU
Dr. Öğretim Üyesi Furkan KAYA
Öğr. Gör. Aykut KAR

BİLİM VE DANIŞMA KURULU

Prof. Dr. Ahmet TAŞAĞIL
Yeditepe Üniversitesi/Türkiye

Prof. Dr. Tülay ALİM BARAN
Yeditepe Üniversitesi / Türkiye

Prof. Dr. Karcaubay SARTKOCALI
Türk ve Altay Araştırmaları Merkezi Müdürü/Kazakistan

Prof. Dr. Tsendiin BATTULGA
Moğolistan

Prof.Dr. Kubatbek TABALDİYEV
Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi/Kırgızistan

Prof.Dr. Bereket KARİBAYEV
Ahmet Yesevi Üniversitesi/Kazakistan

Prof.Dr. Talas OMARBEKOV
Ahmet Yesevi Üniversitesi/Kazakistan

Prof. Dr. Okan YEŞİLOT
Marmara Üniversitesi/Türkiye

Prof. Dr. Aydın USTA
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi/Türkiye

Prof. Dr. Abdülkadir ÖZCAN
Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi/Türkiye

Prof. Dr. İlyas KEMALOĞLU
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi/Türkiye

Prof. Dr. Olcobay KARATAEV

ISBN: 978-605-68880-2-1

Kastamonu Üniversitesi / Türkiye

Prof. Dr. Tufan GÜNDÜZ
Hacettepe Üniversitesi / Türkiye

Prof. Dr. Abdulvahap KARA
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi/Türkiye

Doç. Dr. Ekrem KALAN
Akdeniz Üniversitesi/Türkiye

Doç. Dr. Erkan GÖKSU
Dokuz Eylül Üniversitesi/Türkiye

Doç.Dr. Alparslan AŞIK
Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi/Kırgızistan

Doç. Dr. Kürşat YILDIRIM
İstanbul Üniversitesi/Türkiye

Doç. Dr. Dinçer KOÇ
İstanbul Üniversitesi/Türkiye

Doç.Dr. Gaybullah BABAYAR
Özbekistan

Doç. Dr. Cengiz BUYAR
Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi/Kırgızistan

Dr. Öğretim Üyesi Ali AHMETBEYOĞLU
İstanbul Üniversitesi/Türkiye

Dr. Öğretim Üyesi Zuhra ALTIMIŞOVA
Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi/Kırgızistan

SEKRETERYA

Başak KUZAKÇI BÖLÜKBAŞI
Cihan YALVAR
Tuğçe AKÜN
Onur ÇEZİK
Ece Deniz SUSTAM

YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ TARİH BÖLÜMÜ
II. ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ VE TARİHİ SEMPOZYUMU
01 – 02 KASIM 2018
BİLDİRİ ÖZETLERİ KİTABI

ISBN: 978-605-68880-2-1

İÇİNDEKİLER

BUHARA HANLIĞI MÜVERRİHLERİNDEN MUHAMMED SELİM BEY VE TARİHÇİLİĞİ 7

THE TURKS, THEIR ORIGIN AND NOMADIC LIFESTYLE IN THE SOVIET AND RUSSIAN HISTORIOGRAPHY 8

HÂRİZMŞAH SULTANI ALÂEDDÎN MUHAMMED'İN ŞEHZADELERİ (1200-1220) 9

KİEV KNEZLİĞİ'NİN BİZANS, ARAPLAR VE TÜRKİ BOYLARI SİYASETİYLE HAZAR KONTROLÜNDEKİ TİCARET YOLLARINI ELE GEÇİRMELERİ VE KİEV 'İN ZENGİNLEŞMESİ 10

1829-1830'DA RUSLARIN KAFKASYA'DA İDARİ DÜZEN KURMA ÇABALARI 11

THE CAMP SYSTEM OF KAZAKHSTAN – THE STORY OF THE TRAGEDY OF THE STALINIST REPRESSION 12

EROL GÜNGÖR'ÜN ESERLERİNDEN HAREKETLE TARİH, KÜLTÜR VE MEDENİYETİMİZE DAİR DEĞERLENDİRMELER 13

KIRGIZLARDAKİ "UÇA" GELENEĞİ VE ONUN ORTAYA ÇIKIŞI 14

ORTA ASYA TÜRK SANATININ ANADOLU ERKEN TÜRK MİMARİSİNE ETKİSİ 15

OSMANLI TARİHİNDE AT VE BİNİCİLİĞİN ÖNEMİ 16

TÜRK KÜLTÜRÜ GELENEK YAŞATICILIĞI "TURAN KURULTAYI" 17

AZERBAYCAN MİLLİ TARİH MÜZESİ 18

FURUSİYYA VE FURUSİYYA'NIN TARİHTEKİ ÖNEMİ 19

AZƏRBAYCAN MUSİQİSİNİN TÜRK MƏDƏNİ DÜNYASINDAKI YERİ 20

MODERN TARİH YAZIMINDA AVRUPA HUNLARI 21

ERKEN DÖNEM OSMANLI KAYNAKLARINDA DEVLET İDEOLOJİSİ, 1410-1510 22

19. YÜZYILDA ALMANYA TARAFINDAN KURULAN ŞARK CEMİYETLERİ VE OSMANLI DEVLETİ'NDEKİ FAALİYETLERİ HAKKINDA GENEL BİR DEĞERLENDİRME 23

YENİ VENEDİK OLUŞTURMA ARZUSU VE YEDİ ADA CUMHURİYETİ 24

OSMANLI'DAN TÜRKİYE'YE GEÇEN SİYASİ KÜLTÜR 25

ALMANYA'DA TÜRK ESİNTİLERİ 26

ÖZBEK DİLBİLİMİNDE EKSİK CÜMLELER 27

SAFVETÜ'S-SAFÂ TERCÜMESİNİN İKİ MÜELLİF NÜSHASI ÜZERİNE 28

DOĞU TÜRKÇESİ KASÎDE-İ BÜRDE ŞERHİNDE YARDIMCI FİİLLERİN KULLANIMI 29

ÇAŞTANİ BEY HİKÂYESİNDE NİTELEME SIFATLARI 30

EDEBÎ DİL UNSURLARI AÇISINDAN PRENS KALYANAMKARA VE PAPAMKARA HİKÂYESİ 31

ÂŞIKLARIN DİLİNDEN KIBRIS BARIŞ HAREKATI VE KIBRIS MESELESİ 32

II. DÜNYA SAVAŞI SÜRECİNDE SÜRELİ ÇOCUK YAYINLARINDA MİLLİ KİMLİK İNŞASI 33

DOĞU ANADOLU'NUN KURTULUŞUNDA ARDAHAN KONGRESİ VE ÖNEMİ 34

1923-1938 YILLARI ARASINDA TÜRK - SOVYET EKONOMİK VE SİYASİ İLİŞKİLERİ 35

ATATÜRK'ÜN ARKEOLOJİYE VERDİĞİ ÖNEM VE ARKEOLOG MUHİBE DARGA 36

ÇANAKKALE MUHAREBELERİ'NDE İNGİLİZ ASKERİ İSTİHBARAT RAPORLARI 37

ISBN: 978-605-68880-2-1

MİLLİ MÜCADELEDE POLİSLER 38
TURGUT ÖZAL'IN DİPLOMASİ ANLAYIŞINDA TÜRK DIŞ POLİTİKASI 39
AZERBAYCAN ROMANTİK EDEBİYATINDA TÜRK TARİHİ VE TÜRK KÜLTÜRÜ 40
UZAK DOĞU EDEBİYATINDA TÜRK MİTOLOJİSİNİN MOTİFLERİ VE SEMBOLLERİ 41
TÜRKÇEDE DÖRT ELEMENT "HAVA, SU, ATEŞ, TOPRAK" İLE KURULAN DEYİMLERİN ANLAM ALANLARI 42
DEVLET ADAMI C. ABDRAHMANOV'UN GÜNLÜĞÜ VE TARİHİ KAYNAK OLARAK ÖNEMİ 43
KUTADGU BİLİG'E GÖRE TACİR VE HAZİNEDAR'IN ÖZELLİKLERİ 44
EDİGEY DESTANINDA OLAĞANÜSTÜ DOĞUŞ MOTİVİ VEYA MUCİZELİ DOĞULUŞ 45
TÜRKİYE'DEKİ TARİHİ VE ARKEOLOJİK ÇEVRELERİN KORUNMASINA YÖNELİK SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ 46
TÜRK-İSLAM HAKİMİYETİ DÖNEMİNDE AHLAT'TA ŞEHİRLEŞME 47
TÜRK TARİHİ VE KÜLTÜRÜNE DAİR ARAŞTIRMALARDA YARDIMCI BİR BİLİM DALI OLARAK TİBETOLOJİ 48
TARİHİN DERİNLİĞİNDE KAYBOLMUŞ BİR TÜRK BOYU OLAN SHA-TUO TÜRKLERİ'NİN UYGURLAR VE TİBET İLE İLİŞKİLERİ 49
İSLAMİYET ÖNCESİ TÜRKLERDE ADALET DÜŞÜNCESİ 50
ESKİ TÜRKLER'DE YERLEŞİK HAYAT 51
HÂNDMÎR'İN DUSTÛRU'L-VÜZERÂ İSİMLİ ESERİ VE SELÇUKLU TARİHÇİLİĞİ BAKIMINDAN ÖNEMİ 52
ENDÜLÜS TIBBI'NIN ANADOLU'DAKİ KABULÜ 53
HAÇLI SEFERLERİ SIRASINDA BİR MÜHTEDİNİN İLGİNÇ HİKAYESİ 54
ALÂEDDİN KEYKUBAD DÖNEMİNDE SELÇUKLU DEVLETİ'NİN İZNİK İMPARATORLUĞU İLE MÜNASEBETLERİ 55
KÖSEDAĞ SAVAŞI'NIN KIRAKOS GANDZAKETSI TARİHİNDEKİ YANSIMALARI 56
SON ABBASİ HALİFESİNİN DÜŞÜŞÜ 57
THE ROLE OF WESTERN WRITINGS IN DISTORTING THE OTTOMAN PRESENCE IN ALGERIA CAUSES AND MOTIVES 58
KIRGIZİSTAN'DAKİ HUN DÖNEMİ KAZILARI VE SONUÇLARI 59
TÜRKİSTAN TARİHİ İÇİN ÖNEMLİ BİR KAYNAK: TURKESTANSKİY SBORNİK (TÜRKİSTAN MECMUASI) 60
ORHUN YAZITLARI'NDA "ÖLMEK" EYLEMİ ÜZERİNE 61
MOĞOLİSTAN'DA BULUNAN GEYİKLİTAŞLAR 62
TÜRK KADIN HEYKELLERİ VE MEZAR TAŞLARI (İSLAMİYET ÖNCESİ) 63
GÖK-TÜRK DEVRİ TÜRK KADINI (ÇİN KAYNAKLARI VE ORHUN YAZITLARINA GÖRE) 64
XVII. YÜZYILDA DUBROVNİK'TEKİ OSMANLILAR VE TABİ OLDUKLARI KANUNLARA DAİR BAZI BELGELER 65
ÇEŞME VAK'ASI SONRASI OSMANLI DONANMASINDA KALYON İNŞASI (1770-1790) 66

ISBN: 978-605-68880-2-1

KAFKAS İSLAM ORDUSUNUN BAKÜ HAREKATINA OSMANLI DEVLETİ'NİN MÜTTEFİKİ ALMANYA'NIN TEPKİSİNE DAİR BİR DEĞERLENDİRME 67

HUNTİNGTON'DAN FUKUYAMA'YA: MEDENİYETLER ARASI TAHAMMÜLSÜZLÜK VE DOĞU-BATI ÇATIŞMASI 68

OLMAK YA DA YOK OLMAK: "PEK UYANIK BİR UYKU" MAKALESİ VE BİR GARPÇININ GÖZÜYLE OSMANLI TOPLUMUNDA ÇÖKÜŞ 69

PADİŞAHIN DOĞUM GÜNÜ OLURSA: VELÂDET-İ HÜMÂYÛN MÜNASEBETİYLE SARAY GÖREVLİLERİNİN TAKDİM ETTİĞİ HEDİYELER 70

İHSAN SABRİ ÇAĞLAYANGİL'İN ÇALIŞMA BAKANLIĞI 71

MUSTAFA REŞİD PAŞA'NIN İLK LONDRA ELÇİLİĞİ: OSMANLI-İNGİLİZ İLİŞKİLERİNDE YENİ BİR DÖNEMİN BAŞLAMASI 72

TÜRK DÜNYASI'NDAN, TÜRKİYE'YE YANSIYAN DEDE KORKUT 73

YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ TARİH BÖLÜMÜ
II. ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ VE TARİHİ SEMPOZYUMU
01 – 02 KASIM 2018
BİLDİRİ ÖZETLERİ KİTABI

ISBN: 978-605-68880-2-1

EDEBÎ DİL UNSURLARI AÇISINDAN PRENS KALYANAMKARA VE PAPAMKARA HİKÂYESİ

Emine TEMEL[*]

ÖZET

Türk dili tarihinde Eski Türkçe dönemi, MS 6. yüzyıl ile 11. yüzyıl arasını kapsamaktadır. Eski Türkçenin Köktürkçeden (6.-9.yy.) sonra gelen ikinci kolunu Eski Uygur Türkçesi dönemi (9.-11. yy.) teşkil etmektedir. Eski Uygur Türkçesinin sözvarlığı, Köktürkçeden farklı olarak benimsedikleri birbirinden farklı inanç sistemlerinin (Maniheizm, Budizm vs.) etkisiyle çeşitlilik göstermektedir. Bu makalede Eski Uygur Türkçesi dönemi Buddist çevre metinlerinden olan ve *Prens Kalyanamkara ve Papamkara Hikâyesi* adı ile tanınan *Edgü Ögli Tigin ile Anyıg Ögli Tigin (İyi Düşünceli Şehzade ile Kötü Düşünceli Şehzade)* çatiği (jataka), belirli kategoriler altında sıralanmış olan edebî dil unsurları açısından ele alınacaktır. Eski Uygur Türkçesinde kaleme alınan, X. yüzyıla ait olduğu tahmin edilen ve her bir sayfası 8 satırdan oluşan toplam 80 sayfalık bu el yazması metni edebî kılan ölçütlerin başında içerdiği tekrar grupları (*quş quzγun,* yoq *çıγay, aγı barım, ögür- seβin-, ...*), benzetmeler (*täŋri täg, ärdini täg, tütärçä…),* metaforlar (*ämgäk ämgän-, lenxua, tut-*, …), metonimi (*ölüm yer, yer täŋri, yer suβ,…),* deyimler (*köjülçe al-, yazuḳḳa tüş-, tilkä kir-, ...*), aynı zaman eklerinin art arda kullanımı, soru cümleleri, hitap ifadeleri gibi unsurlar gelmektedir.

Bu makalede, Paris Bibliothéque Nationale'de *Pelliot Chinois 3509* ile British Museum'da *Or. 8212* numaralı el yazmasının incelemesinden oluşan Hamilton neşrinin Vedat Köken tarafından 2011 yılında 2. baskısının yapıldığı *İyi ve Kötü Prensi Öyküsü* adlı çeviri metni esas alınacaktır.

Anahtar Sözcükler: Eski Uygur Türkçesi, *Prens Kalyanamkara ve Papamkara Hikâyesi*, edebî dil ölçütleri, ifade gücü, sözvarlığı

[*] Arş. Gör. Dr., İstanbul Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, emine.temel@istanbul.edu.tr